

Nina Kurtela: Dvadeset i četiri minute Idile

EMISIJA: Slika od zvuka

UREDNIK: Evelina Turković

AUTOR: Evelina Turković

EMITIRA SE: Nedjelja, 16.06.2013 23:30

HRT RADIO, Treći program

Projekt u trajanju „Sve“ nenapisana je knjiga koju umjetnica Nina Kurtela nakon objavljivanja predaje u vlasništvo Knjižnicama grada Zagreba. Knjiga će se nalaziti u fondu Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića, a članovi knjižnice moći će je posuditi i sami u nju unositi sadržaj. Na taj način, knjiga bi mogla postati jedinstveni trag zajednice. Zapis kolektivne povjesti i mjesto osobnih distinkcija, ali jednako tako, ovisno o zainteresiranosti, smjelosti ili volji korisnika ostati tek potencijal praznih stranica. U trenutku kad umjetnica predaje knjigu knjižnici, ona nema više kontrolu nad knjigom, a pravnim aktom sklopljenim s Knjižnicama grada Zagreba odriče se autorstva u korist podijeljenog autorstva onih koji sudjeluju u stvaranju njezina sadržaja.“

Iz ovog opisa kustosice i voditeljice galerije Prozori Irene Bekić posljednjeg projekta Nine Kurtele moguće je vidjeti koje su umjetničke preokupacije i metode. Glavno interesno područje u ovom je slučaju svakako pitanje zajednice: samo zajedničkim djelovanjem publike ostvaruje se ovaj njezin projekt. Od publike se traži da postane aktivna, a ne više samo pasivan promatrač ili primatelj sadržaja koji oblikuje umjetnik. Oni koji su bili promatrači imaju priliku popuniti prazne stranice

umjetničine knjige i postati su-dionici projekta. Umjetnički projekt time postaje prostor otvorenih mogućnosti, prostor ostvarivanja zajednice. Umjetnica potiče proces, ali ga sama ne izvodi. Njezino odricanje od vlastita djelovanja i kontrole nad svojim radom dodatno je potvrđeno odricanjem i od samog autorstva: ona s ostalim sudionicima dijeli čak i status autora cijelog projekta. Time se odvajaju obično objedinjene uloge autora nekog djela. Što opet ukazuje na umjetničino promišljanje samih početnih uvjeta, postavki i procesa nastanka umjetničkog djela. Ali, prije od svega, njezine vlastite uloge u cijelom tom procesu.

Ostala važna obilježja umjetničina rada naziru se isto tako u ovom projektu: uvijek je riječ o site-specific radovima (ona radi knjigu kada dolazi u galeriju koja djeluje u prostoru knjižnice...). Riječ je o projektima koji polaze od konkretnih zadatosti mjesta na kojem se djeluje, o projektima koji prelaze granice između disciplina, ili se ostvaruju u njihovom preklapanju... Kao i u ovom posljednjem projektu često je tema zajedništvo ili komunikacija. Umjetnica pri tome ponekad situacije ili ambijente iz svakodnevnog života skoro doslovno izmješta iz njihova uobičajena konteksta i unosi ih u galerijske prostore: u jednom svojem projektu Nina Kurtela u galeriji je uprizorila "Auto show", drugi puta joj je kao poticaj komunikacijskih procesa među lokalnim stanovništvom posužila u galerijskom prostoru instalirana praonica rublja, a treći puta situacija vlastite rođendanske proslave. Sučeljavanjem javnog prostora i osobnog događaja, ili radnje koja se inače odvija u privatnosti stana, autorica je razvila još jednu svoju stalnu temu: neodredivost granice između javnog i privatnog prostora. Je li ona, kada je nekoliko dana

boravila zatvorena u staklenoj kutiji uličnog izloga, bila u svojem privatnom prostoru ili na javnom mjestu. Je li tada njezino tijelo pripadalo njoj samoj ili je izlaganjem postalo i javna pojava?

Prazne bijele stranice knjige ukazuju i na autoričin poseban senzibilitet za prazne prostore ili čak sam prostor kao temu. Osjetljivost za prostor, ili za potencijal njegove praznine možda je moguće tumačiti umjetničnim plasnim iskustvom, čime se isto tako uspješno bavi. Jer tijelo koje se kreće mora biti svjesno prostora oko sebe, načina na koji se u njemu pozicionira ili se prema njemu u svakome trenutku odnosi.

Isto tako, kao i projekt s praznom knjigom, mnogi projekti Nine Kurtele traju u vremenu ili se čak trajanjem ostvaruju. Na primjer, jedan od njezinih najopsežnijih zahvata je eksperimentalni film pod nazivom "Transformance". Film traje 8' i 15'', ali je zabilježio proces koji se događao tijekom 6 mjeseci: transformaciju derutnog skladišta tramvaja i autobusa u suvremeni plesni centar. Ponovno je u igri prelazak između medija: film je nastao spojem tisuća fotografija, vremenski proces uprizoren je pojedinačnim bilješkama trenutaka. Autoricu u tom film vidimo neprekidno u središtu prizora, nepomično stoji uvijek na istom mjestu usred gradilišta, a oko nje sve se stalno mijenja. Autoričino tijelo, iako posve statično, doživljava se kao ogledalo promjene, kao stalnu točku prema kojoj se ova odmjerava, koja omogućuje vidljivost stalne promjene. Paradoks na relaciji aktivno i pasivno je očit: performerica je u svojoj izvedbi pasivni element, ali svojom pasivnošću ona omogućuje percepciju aktivnog elementa u zabilježenom prizoru. Iako autorica tek svjedoči promjeni, ona ipak, kako to primjećuje Boris Greiner, ne ostaje tek "svjedok nego

medij putem kojeg mi, gledatelji, postajemo svjedoci. Ali ne samo svjedoci konkretnih zbivanja, nego osvještavanja procesa promjene. Drugim riječima, ta točka postaje putokaz kojim svjedočimo uspostavi odnosa." Promjena okoliša u kojem autorica boravi služi uprizorenju prolaska vremena. Zapravo, osvještavanju njegove relativnosti ili možda nemjerljivosti. Isti problem polazište je audio rada koji je Nina Kurtela osmislila za Sliku od zvuka. Rad je ponovno site-specific: autorica kao materijal koristi identifikacijski zvuk Trećeg programa: kompoziciju "Idila" Blagoja Berse koju na ovoj frekvenciji možete čuti svaki dan u 8 ujutro i 22 sata navečer. Nina Kurtela produžuje njezino trajanje i prema tome jednostavnom postupku naziva svoj rad "Dvadeset i četiri minute Idile". Preciznim i doslovnim opisom onoga što je učinila u naslovu autorica naznačuje i dodatna značenja takva postupka: postavlja pitanje kako je moguće odrediti trajanje nečega što se doživljava kao idilično raspoloženje na točno 24' a čime asocira na naše svakodnevno normiranje svega pa tako i idilična osjećaja, na konzumerističko doziranje svakoga doživljaja ili osjećaja, što opet implicira i instant umjetnu proizvodnju takvog nekog stanja. Pojam vremena u naslovu proširuje se i prema njegovu društveno povijesnom aspektu, vrijeme prošlo postavlja se u odnos prema vremenu sadašnjem, s promijenjenom estetikom zvuka koja bi se u njemu trebala čuti.

(E.T.)